

Zuinig met water in Zeeland

Op De Goese Golf is zo op het oog voldoende water aanwezig om het gras op de baan te bedienen. Schijn bedriegt, want het water is zout of brak en dus niet geschikt. Zoet water moet worden geïmporteerd via het leidingnetwerk dat verbonden is met natuurgebied De Biesbosch. De baan heeft echter heel weinig water nodig. Dat is te danken aan de manier van onderhoud door hoofdgreenkeeper Arno de Jonge en zijn vier man sterke team en aan de gebruikte grassen, die afkomstig zijn van buurman DLF.

Auteur: Wijnand Meijboom

De afgelopen zomer is het gras gewoon groen gebleven, mede dankzij voldoende neerslag. Bij langere perioden van droogte, zoals bijvoorbeeld in 2017 en 2018, verkleuren grote delen van de fairways. Voor gastspelers soms schrik-

ken, maar de leden in Zeeland zijn er inmiddels aan gewend. Ook De Jonge lacht tegenwoordig om de schrikreacties, want hij weet hoe sterk zijn gras is en dat de verkleuring helemaal geen kwaad kan. 'Het is soms zelfs bijna zwart. In Engeland is iedereen al gewend aan gele golfbanen in de zomer, maar in Nederland willen velen toch graag liever een diepgroene baan zien.'

Extreme schimmeldruk

Hij werkt inmiddels 25 jaar op de golfbaan en is er sinds zeven jaar hoofdgreenkeeper. Hij kent de baan dan ook door en door. Zo herinnert hij zich dat er lange tijd sprake was van extreme schimmeldruk waardoor met name de greens niet altijd de kwaliteit hadden die gewenst was. 'Het was best een moeilijke baan met een verdichte ondergrond. Toen ik hoofdgreenkeeper werd, heb ik samen met DLF en extern adviseur Robin de Vooght een plan gemaakt om daar verandering in te brengen.' Dat plan betekende onder andere dat er geïnvesteerd werd in nieuwe machines, zoals robotmaaiers en een nieuwe beluchtingsmachine. Ook besloot hij op advies van GreenMix en DLF vaker door te

zaaien met struisgras, waardoor het straatgras steeds verder weggedrukt werd. Het Masterline graszaad van DLF wordt via golfbaanspecialist Greenmix aan De Goese Golf geleverd. Rob Hoekstra bezoekt daarom ook regelmatig de baan en voorziet greenkeeper De Jonge en zijn collega's bovendien van adviezen.

De Jonge: 'Voorheen prikten wij hier met 12 mm pennen. Dat betekende dat het gras flink pijn gedaan werd en dat de grote gaten meer ruimte gaven aan schimmelziektes, omdat je ze niet makkelijk helemaal kan vullen tijdens het bezanden.' Een andere manier van beluchten en bezanden is dan ook een belangrijk verandering die De Jonge heeft doorgevoerd, mede gebaseerd op kennis die hij opdeed tijdens een studiereis in Amerika. 'Dankzij de nieuwe beluchtingsmachine prik ik nu om de twee weken en met kleinere pennen. Ook bezanden wij wekelijks met een dun laagje, uiteraard als het weer het toelaat.'

Struisgras

Deze nieuwe aanpak heeft de golfbaan goed gedaan en gezorgd voor gezondere greens,

tees en fairways. Ook de toepassing van het top struisgras cobra nova speelt een belangrijke rol. Thomas van Tetering, product & marketingmanager Benelux bij DLF: 'Het is een van de beste struisgrassen uit ons assortiment. Het is heel sterk. Door slim water te geven kan dit gras, dat dieper wortelt, wel bij het water en het straatgras niet. Hierdoor zal de laatste uiteindelijk verdwijnen en dat wil je bereiken.'

Zoetwaterbellen

Dat water geven is wel een dingetje op De Goese Golf door het ontbreken van zoet water. De Jonge: 'Wij gaan daarom extreem zuinig om met water, omdat wij het allemaal moeten importeren via het in deze provincie aanwezige leidingnetwerk voor de landbouw. Jaarlijks gebruiken wij nu acht- tot tienduizend kuub en dat is ruim de helft minder dan het landelijk gemiddelde watergebruik op golfbanen. We gebruiken dus echt weinig, zeker als je bedenkt dat onze golfbaan maar liefst 78 hectare groot is.' Wellicht dat hij in de toekomst gebruik kan maken van ondergrondse zoetwaterbellen onder de golfbaan, want die zijn recentelijk met behulp van luchtfoto's ontdekt. Via proefboringen zal nu moeten blijken hoe groot deze bellen zijn.

Veel voordelen

Dankzij het zuinig water geven, het gebruik van de juiste grassoorten en de frequentere beluchting, is het gras dieper gaan wortelen en daardoor sterker geworden. 'Het voordeel is ook dat

schimmelziekten minder kans krijgen, het gras minder stress ervaart en er ook minder bemesting nodig is', somt De Jonge de voordelen van zijn nieuwe aanpak op. De kleigrond helpt hem natuurlijk ook een handje doordat het regenwater goed kan vasthouden, al is de neerslaghoeveelheid in Zeeland normaal gesproken altijd lager dan in de rest van Nederland.

Monnikenwerk

Om het jaar door goed in beeld te hebben of het struisgras op de greens voldoende vocht tot zijn beschikking heeft, wordt elke vierkante centimeter gemonitord door de Goese greenkeepers. De Jonge: 'Een groot compliment aan het team, want dit is echt monnikenwerk. Wij maken hierbij gebruik van vochtsensoren en kunnen zo op maat water geven en het resultaat is geweldig.'

Zakenrelaties

Voor graszaadleverancier DLF uit het naburige Kapelle, zijn deze fraaie greens reden om regelmatig met zakenrelaties naar De Goese Golf te gaan. Thomas van Tetering: 'Wij willen het gras natuurlijk continu verbeteren om het nog toleranter te maken tegen ziekten, droogte en verzilting. In de veredeling ligt de focus nu heel sterk op het verhogen van de tolerantie tegen verschillende nieuwe ziekten zoals grey leaf-spot, brown patch en dollarspot. Dat is echter heel complex, omdat de ziekten heel grillig zijn en allerlei variaties kennen.' De Jonge beaamt dit: 'Wij werken graag met data, want meten is

weten. Bijvoorbeeld dollarspot is de logica echter vaak ver te zoeken. Er is eigenlijk geen peil op te trekken.' In het vochtige najaar veegt hij daarom 's ochtends preventief per dag wel tot twee keer toe de dauw van de greens. 'Gelukkig hebben wij het hier dankzij het nieuwe beleid wel onder controle.'

Proefveld

De goede zakelijk relatie tussen DLF en De Goese Golf blijft groeien. Zo wordt er een proefveldje op de Zeeuwse baan aangelegd. Van Tetering: 'Wij willen graag onze nieuwste rassen en golfmengsels nog beter in de praktijk testen. Op deze manier kunnen we beter inspelen op de praktische problemen van nu en de komende jaren. Het proefveld zal dan precies dezelfde behandeling krijgen als de rest van de golfbaan, waardoor je een beter beeld krijgt hoe het graszaad zich in de alledaagse praktijk ontwikkelt.' De Jonge: 'Ik vind kennisdeling heel belangrijk en verwacht dat wij uit deze samenwerking ook weer ons voordeel kunnen halen, zoals eerdere tips van DLF om anders door te zaaien ook gewerkt hebben.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

Greenkeepers onderhouden de greens.